

PREVENIREA TRAFICULUI DE PERSOANE LA NIVEL NAȚIONAL ȘI INTERNAȚIONAL

*Lector univ. dr. Ionel Sandu
Universitatea Spiru Haret
Facultatea de Științe Juridice, Economice
și Administrative, Craiova*

Abstract:

Traficul de persoane a devenit o categorie de infracțiuni ce preocupă tot mai intens autoritățile cu atribuții în domeniul combaterii faptelor de natură antisocială, însă unda de șoc pe care acest gen de fapte penale o produce este de o amplitudine mult mai mare, determinând perturbări sociale, psihologic-comportamentale, economice inclusiv financiare, cu un impact nociv asupra sistemului de apărare a ordinii și siguranței publice naționale și internaționale.

Cuvinte cheie: *trafic de persoane, exploatarea minorilor și tinerilor, prevenirea faptelor penale, criminalitate organizată, grupări infracțional organizate transfrontaliere.*

INTRODUCERE

Lumea secolului XXI este într-o continuă mișcare, din ce în ce mai acută și mai amplă iar totul se desfășoară cu o viteză amețitoare ce nu poate fi asemănată cu nici o perioadă istorică anterioară. Omul modern dorește tot mai mult de la mediul înconjurător, de la semenii săi și chiar de la el însuși, nu de puține ori trecând cu ușurință peste bariere de ordin material, moral, cultural, psihologic ori chiar peste acele limite pe care educația și respectul față de semenii tăi te obligă să le respecti.

Aceleași devieri comportamentale se produc chiar sub ochii noștri și în domeniul exploatării omului de către semenii săi, interesul fiind unul meschin și condamnat, respectiv acela de a-și spori beneficiile materiale proprii, urmărind interesul personal ori de grup, influența și ascensiunea unor grupări de criminalitate organizată.

Sectiunea n°. 1

În acest context al creșterii alarmante a exploatării oamenilor, la nivelul Uniunii Europene a fost adoptat la 14 aprilie 2011 la Bruxelles Comunicarea Comisiei către Parlamentul European, Consiliu, Comitetul Economic și Social European și Comitetul Regiunilor referitoare la Strategia UE privind

combaterea traficului de persoane pentru perioada 2021- 2025 care prevede faptul că „ Traficul de persoane este o infracțiune gravă și complexă, careia îi cad victime în special femeile și copiii. Aceasta aduce profituri uriașe infractorilor, cauzând, în același timp, o suferință enormă victimelor și generând costuri ridicate pentru societatea noastră. În pofida progreselor înregistrate în ultimul deceniu în ceea ce privește consolidarea răspunsului Uniunii la traficul de persoane, orice persoană vulnerabilă rămâne în continuare expusă unui risc ridicat de a deveni victimă a traficului de persoane. Traficul de persoane are consecințe asupra structurii societății, a statului de drept și a dezvoltării durabile în statele membre ale UE și în țările noastre partenere”¹

Toate țările ce concură prin măsuri legislative sau de altă natură la prevenirea și combaterea traficului de persoane, sunt de acord că eficiența luptei îndreptate împotriva acestui flagel nu se poate manifesta decât printr-o strânsă cooperare și conlucrare a tuturor instituțiilor și organismelor naționale și internaționale ce au asemenea atribuții, inclusiv prin adoptarea de strategii comune de luptă bazate pe cooperare internațională în materie penală și nu numai.

Dar pentru realizarea unei prevenții eficiente în domeniul traficului de persoane, se impune o analiză aprofundată asupra modului de derulare a tuturor acțiunilor și mișcărilor membrilor grupărilor infracțional organizate. Această analiză pornește de la identificarea mediilor de proveniență a posibilelor victime și a factorilor favorizanți, analiza modurilor în care acestea sunt recrutate prin diverse metode (constrângere fizică sau morală, metoda loverboy, promisiuni de viață mai bună ș.a.), transportul și/sau transferul victimei, operațiunile de predare-primire a victimei între recrutați, transportator, găzduitor și în cele din urmă exploatarea, identificarea modului sau mai bine zis a modurilor în care sunt exploatare victimele (exploatare sexuală, prin muncă, prin determinarea la comiterea de fapte antisociale etc.), beneficiile realizate de traficanți prin exploatare și nu în ultimul rând, transferul banilor sau altor beneficii către membrii grupărilor de criminalitate organizată, inclusiv modalitățile de „spălare a banilor murdari” și injectare a acestor beneficii în circuitul economic al țărilor de origine sau existență a membrilor grupurilor de criminalitate organizată.

Toate aceste activități reprezintă adevărate surse de informații cu privire la realizarea unor strategii de prevenire a comiterii unor asemenea fapte penale dar, în același timp, sunt la fel de importante și activitățile de combatere a traficului de persoane prin identificarea grupurilor de crimă organizată ce au asemenea preocupări. Iar când amintim de aceste aspecte trebuie luată în considerare toată plaja de activități ce conduc la identificarea, destructurarea și

¹ Comisia Europeană - Comunicare a comisiei către parlamentul european, consiliu, comitetul economic și social european și comitetul regiunilor, Bruxelles, 14.04.2021

tragerea la răspundere a traficanților dar și mediatizarea unor asemenea cazuri, mediatizare ce poate determina fie o descurajare a potențialilor infractori fie un spor de atenție și prudență din partea posibilelor victime.

Una dintre principalele instituții cu atribuții în domeniul prevenirii traficului de persoane din România este Agenția Națională Împotriva Traficului de Persoane care a elaborat și prezentat o analiză succintă a evoluției fenomenului traficului de persoane înregistrat la nivelul țării noastre, analiză în care se precizează faptul că:

„Traficul de persoane nu poate fi redus doar la dimensiunea infracțională a acestuia, fiind în realitate mult mai mult decât atât, respectiv un fenomen social deosebit de complex, rezultatul emergenței unor realități și dinamici multiple (factori sociali, economici, migrația forței de muncă, globalizare, factori educaționali, gradul de impunitate socială, gradul de informare etc).

Prima jumătate a anului 2022 a adus în prim plan criza refugiaților din Ucraina și necesitatea luării tuturor măsurilor în vederea protecției acestora, inclusiv a eliminării riscului de a deveni victime ale traficului de persoane. Conform datelor existente la nivel național, nu a existat niciun caz de trafic de persoane în rândul migrantilor cu măsuri de protecție pe teritoriul României sau aflați în tranzit. Au fost sesizate suspiciuni de trafic de persoane dar care, în urma investigării de către organismele competente, nu s-au confirmat.”²

Însă, pentru o conturare a mijloacelor și metodelor de prevenire a traficului de persoane, propun o analiză succintă a principalelor cauze generatoare și moduri de operare a acestui tip de infracțiune, care pot conduce implicit la o identificare a posibilelor pârghii și acțiuni cu caracter preventiv. Astfel:

- *identificarea mediilor de proveniență a posibilelor victime și a factorilor favorizanți.*

Un rol foarte important în acest proces îl au autoritățile locale ale mediului în care posibila victimă trăiește permanent sau pentru o perioadă de timp și își câștigă sau nu existența. Sfera autorităților locale poate cuprinde autoritățile administrative din primărie, cele cu atribuții de menținere a ordinii publice, cele cu caracter educațional respectiv unitățile de educație și învățământ, personalul din unitățile ce vizează sănătatea populației, inclusiv autoritățile ce desfășoară activități cu caracter educativ spiritual cum este biserica. Toate acestea, în cursul exercitării atribuțiilor de serviciu, pot concura în mod real la identificarea cazurilor de persoane aflate în dificultate materială,

² A.N.I.T.P. - ANALIZA STATISTICĂ a victimelor traficului de persoane identificate în perioada 01.01.2022-30.06.2022, București, sept.2022

educațională, în situație de abandon școlar ori de nefrecventare a unei forme de educație și cultură, de abandon familial temporar ori permanent, de familii monoparentale sau destrămate, de copii sau tineri fără adăpost ori lăsați spre creștere, educare și supraveghere în grija bunicilor, copii ai căror părinți sunt plecați la muncă în străinătate, sau alte asemenea situații ce pot reprezenta condiții favorizante ale recrutării victimelor traficului de minori sau chiar majori.

- *analiza modurilor în care victimele sunt recrutate prin diverse metode (constrângere fizică sau morală, metoda loverboy, promisiuni de viață mai bună ș.a.)*

O asemenea analiză reliefează pe de o parte vulnerabilitățile (fizice, materiale, emoționale, spirit de aventură) la care sunt expuse potențialele victime ale traficului de persoane și modalitățile prin care aceste vulnerabilități pot fi înlăturate ori diminuate iar pe de altă parte, modul de operare folosit de membrii grupărilor de criminalitate organizată, ceea ce poate conduce la conceperea unor strategii de luptă împotriva acestora și care în final să conducă la destrucțiunea unor asemenea grupări și prevenirea recrutării potențialei victime.

- *studierea modalităților în care se efectuează transportul și/sau transferul victimei din mediul de origine către cel de destinație, în care urmează a fi exploatată*

Un asemenea studiu prezintă elemente foarte importante cu privire la legăturile infracționale ale membrilor grupului infracțional organizat, putând fi stabilite persoanele ce au conexiuni infracționale în domeniul transportatorilor ilegali, al celor de la punctele de trecere a frontierei implicați, al găzduitorilor angajați în asemenea activități antisociale, ori al celor implicate în asigurarea ajungerii la destinație a victimei. Toate aceste acțiuni sunt coordonate și dirijate de infractori ce se situează pe un palier superior în piramida grupului infracțional organizat și care la rândul lor conduc către vârful de comandă și acțiune al piramidei.

- *derularea operațiunilor de predare-primire a victimei între recrutați, transportator, găzduitor și în cele din urmă exploatator*

Fiecare din aceste operațiuni se desfășoară în condiții și medii diferite, între persoane diferite, care de regulă au cunoștință despre caracterul infracțional al activităților pe care le desfășoară. Activitățile se derulează fie pe teritoriul locului de origine al victimei, fie în zona de frontieră, fie la locul de cazare sau adăpostire

a victimei înainte de a fi începută activitatea de exploatare propriu-zisă. O asemenea analiză oferă date importante cu referire la locul de origine al victimei, traseul sau traseele urmate, legăturile infracționale, mijloace de transport folosite (terestre, aeriene sau navale), locul de destinație și modul de operare folosit de infractori.

- identificarea modului sau mai bine zis a modurilor în care sunt exploatare victimele (exploatare sexuală, prin muncă, prin determinarea la comiterea de fapte antisociale, cărăuș de droguri, trafic de organe sau infracțiuni informatice etc.)

De regulă aceste operațiuni complexe se efectuează pe baza unei cooperări și colaborări interstatale pentru destructurarea întregii rețele infracționale și presupun acțiuni concertate ale autorităților ce au în competență în mod special sarcini de combatere a infracționalității transfrontaliere inclusiv migrația ilegală.

- *beneficiile realizate de traficanți prin exploatare*

Din această perspectivă se impune o evaluare a dimensiunilor fenomenului pentru a stabili gradul de complexitate al acestuia și aria de cuprindere teritorială, deseori existând situații în care membrii grupului infracțional aparțin mai multor state. De asemenea este necesară o colaborare intensă între instituțiile cu atribuții în domeniul economico-financiar pentru stabilirea dimensiunii beneficiului obținut din activitățile infracționale, modul de însușire al acestor beneficii (în special banii), transferul acestora în țara sau țările în care vor fi efectuate investiții și persoanele implicate în aceste procese și mecanisme.

- *modalitățile de „spălare a banilor murdari” și injectare a acestor beneficii în circuitul economic al țărilor de origine sau existență a membrilor grupurilor de criminalitate organizată.*

Descoperirea și studiul acestui mecanism prezintă date foarte utile pentru documentarea întregii activități infracționale a grupului infracțional, metodele folosite și persoanele implicate, scopul urmărit fiind indisponibilizarea și confiscarea bunurilor, banilor sau alte valori provenite sau care au legătură cu infracțiunea dar și acela de stabilire a cuantumului despăgubirii victimelor exploatare în cadrul procesului judiciar.

CONCLUZII

Dacă în urmă cu două decenii traficul de persoane reprezenta o infracțiune ce era preponderent orientată către obținerea unor beneficii financiare rezultate din exploatarea sexuală a tinerelor, ulterior aria exploatării

s-a extins în mult mai multe direcții printre care, exploatarea prin muncă, cerșetorie dar și prin constrângere la comiterea diferitelor fapte incriminate de legea penală respectiv, furturi, implicarea în rețelele de producere, transport și distribuire a drogurilor, a rețelelor de recrutare și transport a emigranților, ori implicarea în grupările cu preocupări în domeniul infracțiunilor ce vizează materialele radioactive sau infracțiunile informatice.

Pentru a reduce aceste tendințe dar și pentru contracararea fenomenului traficului de persoane, autoritățile din întreaga lume se concentrează tot mai mult asupra prevenirii și combaterii acestui fenomen, prin adoptarea de măsuri proprii specifice unui anumit stat ori prin măsuri concertate la nivel internațional sau mondial.

Bibliografie

1. Bică Gheorghe, Băbeanu Marin – *„Economia Subterană, Tranziția și Criminalitatea Economico-Financiară în România”*, editura „Scrisul Românesc”, Craiova, 1998.
2. Bică Gheorghe, Burdușel M.T.–, *„Suportul financiar al terorismului internațional”*, Editura Eficient, București, 2001.
3. Mihaela Vidaicu, Igor Dolea - *Combaterea traficului de ființe umane*, Editura „Nova Imprim SRL”, Chișinău, 2009

* A.N.I.T.P. - ANALIZA STATISTICĂ a victimelor traficului de persoane identificate în perioada 01.01.2022-30.06.2022, București, sept.2022

* Comisia Europeană - Comunicare a comisiei către parlamentul european, consiliu, comitetul economic și social european și comitetul regiunilor, Bruxelles, 14.04.2021